

Sy-li spēwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Cerstwosć da.

Njeh ty spēwaš
Swěrnje dželaš,
Wšedne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh čí khmana
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedželske łopjeno

W Budyschinje

3. augusta 1930

Bauzen

Samolwity redaktor farar Wyrzacz w Mořaczach. — Čišto a nallad Čsmolerjez Inhičizščernje a Inhičizščernje, sap. dr. i wobm. kul. w Budyschinje
Wukhadža kóždu sobotu a placzi schiwórczelnje 108 kłotnych pjenješkow

7. njedžela po šwjatej Trojizy.

1. Pětra 2, 5—10.

Žnjowny čaž! Wot ranja hač do wječora šo ratać prózuje, ma pońnej ruzn džela, dokelž ma płodny žnjec, kotrymž je Bóh Anjes lětka šašo bohacze dał narošć. Ratařske dželo je wšak čezke, tola rjane, kme tola ratać płodny šwojeho džela wohladac. Njednrbało tohodla šo rad a je wjekelej wutrobu žnjowe dželo činić? Derje kóždemu, kiž se štrownymi mozami Bože dary žnjeje a i džakownym smyšlenjom domojkhowa!

Šdny pak Bóh i tajkej mišćcu naž šastaruje, tak derje a hnadnje i nami měni, njednrbjeli potom wšitkny tež we prawym duchu a smyšlenju Bože dary wužiwac? Čhnyli pšichi darach dawarja šapomnic? Čhnyli Božu lubošć bradž a šo w njej wukhowac, šami pak w rostorje a njejednosćzi mjes šobu žiwi być? Tohodla mēr a lubošć budž mjes nami: w mandželstwach — tak šrudnje, hdžež Bože žohnowanje njerodža ša mandželstwo w domach, — šo bychu šaršchi a džeczi, bratšja a šotry, wobkedže a pšichitajeny w prawym kšesćizijanskim duchu hromadže byli a džekali! Mjes šušodami — šo by jedyn druhemu pomozny był w prawej lubošćzi! Šdžež šo tak šadzeržujemny a tež šo wjekelemy Božeho žohnowanja, tam wěmy i džakowanjom wužiwac Boži dar, tam budžemy wobšboženi.

Pětr w našim tekšće ničšo njepřaji wo žnjach, a tola kóždu kšesćizijan pytnje, šo šo žně pytaju w naž w Pětrownych šłowach! Kaž je Bóh nam žně wobradžił w bohatej

měrje, tak čžemy šami žně pšichinješć i čžesćzi njebieskeho Wótza a šo tak wupokajacž jako kšesćizienjo, kiž i džakowanjom wužiwaju šwój wšchědny šhlěb.

Našch njebieski kral, našch Šbóžnik šo wobroczi na šwój kšesćizijanski lud! Pětr je, kiž nam tutu kralowšću powěšč šdželi. Čžemy ju do kšesćizijanskeje wutroby pšichijecž a potom w kšesćizijanskej šwěrje a lubošćzi po njej čžinicž! We powěščzi šo rěčzi:

1. Wo wulkich štrachach, kiž nam hroža.
2. Wo wažnych šubkach, kiž mamny šchitacž.
3. Wo šwjatnych pšichizkušnosćach, kiž mamny dopjelnicž.

1. Křnštuk je šakladny a różkny šamjeń šwojeje žyrkwe na šemi, jenicžki twjerdy šažožk wšheje wěry. Še won to tež hišćže ša našch lud? — Wěščže ša jedyn džel našheho luda won to hišćže je, a tak žyle mały džel to ani njeje; tón móže šo trošhtowacž se šłowom: šchtóž do njeho wěri, nje-pšichindže i hanibje. Ale wjetšchi drje Bohužel je tón džel luda, kotremuž je Křnštuk šamjeń, kiž čžekłoj šu šacžikli, šamjeń nastorka a škala pohóřčenja tym, kotřiž šo wo šłowo štorcža, dokelž woni tomu njewěrja, na kotrehož wšak šažženi šu. Štorcža šo wo šłowo, wo bibliju, wo předomanje, wo Křnštuka, dwěluja, winuja šancž, šteja napšhećziwo, bjeru jadro a žro i wokobny našheho Šbóžnika — njewěrja, na čžož šu šažženi. Kajki šmeje to kónž? Šchtóž wěri, nje-pšichindže i hanibje; nawopak potajkim: šchtóž njewěri, pšichindže i hanibje. Špomń na lud, kotryž je różkny šamjeń šacžiknył! Kajke šhłóstanje Bože je měł našhonicž, šwoju domišnu, šwój templ je šhubil, šazpieny je tu w šwěrcže. Špomń na přiedny wuřnamjenite šraje — jich šražnosć je šhubjena,

ku skoro sabyte. Tehodla wozucz, evangelski ludo! Ty by nētkle po puczju, so kwojeho Sbožnika, kwój rōžny kamjen i sacziŋnjesch a kwoju wēru i hubiŋch. Duch njewēry tebe wo- hrožuje; hiŋchje mōžesch temu wobaracz, so kwo jeho žolmy na tebe waleja a tebe pōžrēja. Mandželstwa kwo, lēhdy so ku kwo swajate, jako rospuŋchjeja; swajsti stareje kŋeŋsczijskeje kwoj hižo wjazny njedžerža. Džeczom kwo, lēhdy so ku iŋchulu wopuŋchje, njeha wjazny poŋtacz na nanowe abo maczerne warnowanje, a wutroba njeje wobfruczena we wēry do na- iŋcheho Sbožnika. Jeho wjazny njeroŋsumja, pytaju jenož hiŋchje, iŋchtož je na ŋemi. Mjeno Bože w iŋawnym žiwje- nju skoro wjazny njekŋiŋch, khibi so kwo njewužitnje wuži- wa. — A pŋchi wiŋchēm, kajka kŋudoba w ludu! Kŋudži ku na- iŋchi wōtzojo tež byli na iŋwonknych kublach; praiŋchje kwo starŋch, kaŋ ku kwo w kwojich młodnych lētach bēdžili, ja kaŋ tuni pje- njes ku kŋužili — ale wjazny ku swjeticha kŋebi nalutowali, hač młodži ludžo dženka, kiž maja mŋŋle na wjekele, na draŋtu, na iŋwonkne wēry. Ale naŋchi wōtzojo ku kwo kŋucze kwojeje wēry dženželi, a Bōh je jim pomhaŋ. Dženž kŋebi mŋŋla, so Bōha njetrjebaju — iŋchto dže jim pomhač? Po- ŋtaj tehodla, hdy kwoj njebeŋski kral kwo wobroczi na tebe a tebi poŋajuje wulke iŋtrachi, kiž tebi hroža; dženž, iŋchtož hiŋchje maŋch, iŋchhowaj kŋebi kwoju wēru, pomhaj, so by kwo naŋche- mu evangelskemu ludu wēra a kwoera iŋchhowaŋa. Tehodla

2. Maŋch njebeŋski kral k nam rēczi wo wažnych kublach, kiž mamy iŋchitacz. Pŋchecziŋtaj kŋebi 9. a 10. iŋchuczu w na- iŋchim tēŋcze! Njeje, jako Pētr njemohŋ doŋcz klowow nama- ŋacz, so by kŋaŋnoŋcz kŋeŋsczijskeje wēry wuŋbēhowaŋ. Wu- ŋwoleny narod: Maŋo je iŋch wuŋwolenny; by ty mjes nimi? Kajka kŋaŋna wēz temu, kotrehož je Bōh wu- ŋwolil, kiž jeha je ja czaŋ a wēcznoŋcz; dai kwo wuŋwolicz a wjekeŋ kwo teho! Kralowŋke mēŋch niŋstwo: Mēŋch ni- ŋz kŋmēdža wiŋchitzy kŋeŋsczijske bnyč, maja pŋchistup k najkwoje- cziŋchemu, k wutrobje kwojeho njebeŋskoho Wōtza. — A kŋa- lojo iŋdobom, kwoobodni cziŋlowjeŋojo, niŋkomu we wērye podda- ni, khibi kŋamemu Bōhu Kŋeŋsej w njebeŋkach!

Swjaty narod: Poŋkwojczenny, so by kŋužil temu najwŋiŋchchemu, a k temu wucziŋczenny wot wiŋchitkich hrēchow pŋches kŋej kwojeho wumōžerja: iŋchto dženž iŋch iŋatamacz, tŋch, kotrymž je Kŋrŋstuŋ je Sbožnikom? Kŋrŋstuŋ je na prawi- zy Bōzej a iŋstupuje iŋch!

Lud dobyczja: Kŋrŋstuŋ je jōn kŋebi dobyŋ wot czerŋta a hrēŋchnych mozow, jemu wōn kŋuŋcha, a iŋ jeha ruti niŋchton jōn njebudže mōz wuttorhnyč a wot jeha luboŋcze niŋčo jōn dženlicz njemōže. Schtō mōže tajkim ludžom iŋchto- dženč? — Jaŋo buchu baltizy kŋeŋsczijske wot bolŋchewiŋstow do jaŋtwa pōŋtani, so bychu kwo iŋcōcznje morili, ku wēŋcze tež proŋyli, so dženž Bōh iŋch wumōz a wuŋwobodžicz. Bōh paŋ je iŋch kŋmanŋch k temu cziŋit, so bychu bojoŋcz kŋmjertnu pŋchewiŋyli a kwojeho Bōha pŋches iŋmužite wumrēcze czeŋczili. Taŋ ku baltizy kŋeŋsczijske iŋtali pŋched tŋŋbami kwojich pŋchecziŋwiŋtow iŋpēwajo: Puŋchje mje, puŋchje mje, k Jeŋsu- kŋej kwo mi taŋ dže. Schtōž to mōže, temu je pomhane, tōn je prawi kwoobodny — lud dobyczja!

Powolani iŋ teje cziŋny na kwoje džiŋwe kwo tlo: Jeŋsu, klonzo, kotrež wiŋcho roŋkwoŋtluje, wiŋchu bojoŋcz pobiwa, wiŋchōn hrēch wodaŋa, kŋabnych kŋylŋi, wiŋchu iŋaroŋcz precz bjerje, hordnych ponižnych a wjekeŋnych cziŋi, iŋrudnych troŋchtuje. Maŋch-li nēkajku iŋchodu abo czežu, dži k Jeŋsuŋej, wōn tebe wōŋchewi, tebi dawa kwoj mē!

Nēhdy lud njebeŋchje Bōži: Nēhdy kaŋ

iŋchudžene wozny, nētk lud Bōži, wobhnaženi a wumōženi wot wēczneho iŋtaženja a iŋchubjenja. Schtō je kŋeŋsczijske iŋstwo tehdy doŋonjaŋo, priedy hordži a tola kŋepi poŋanjo abo Židži, nētk ponižne a wēriwe dženčzi Bōže!

To ku kŋeŋsczijske prawa, kaŋ je jedny cziŋlowjek dacz njemōže. Iŋch dla ku po iŋto tŋkazy chēpili a wumrēli. Njeŋku tute prawa nam niŋčo wjazny hōdne? Tehodla poŋtaj na napominanje kwojeho njebeŋskoho krala a Sbožnika a iŋch- iŋtaj kwoje najkwojeczijŋe kuba! So by niŋchto tebi njewŋaŋ kwoju kŋōnu!

3. Skōcznje naŋ Jeŋsu poŋajuje na najche kwojate pŋchi- kŋuŋchnoŋcze, kiž mamy dopjelnic. Twoje pŋchiŋkŋuŋchnoŋcze, kiž kwo tu mjenuja: 1. Natwarcze kwo jako žiwe kŋamjenje, so byŋchje duchowna kŋeža byli. Kŋeŋseŋa wōhada ma byč tajka duchowna kŋeža, templ Bōži, Kŋrŋstuŋ ma kŋeŋsczijske bnyč rōžny kamjen, ty kŋam maŋch bnyč žiŋny kamjen. Rōžny kamjen ma kwo wobdženacz, so by kwo do žŋŋka hōdžil. Wōŋtan a budž mēry, hdy Bōh tebe pŋches tŋŋchnoŋcze a czerpjenja pŋchiprawja, so by ty taŋ duchownu kŋežu kŋobu twariŋ. Sdy by kōžny kŋeŋsczijske kwojich pŋchiŋkŋuŋchnoŋczow hladaŋ a wiŋchu- džom kwojeho Sbožnika wuŋnawaŋ, kŋeŋsczijske iŋstwo w naŋchim czaŋu njeby taŋ iŋzpite byŋo! Budžmy žiwe kŋamjenje! 2. Na- twarcze kwo, so byŋchje byli kwojate mēŋchniŋstwo, k woprowa- nju duchowne wopory, kotrež kwo bychu Bōhu iŋpodobaŋe pŋches Jeŋom Kŋrŋsta. Haj nawuŋi to, wopory pŋchinyeč! Naj- priedy w o p o r m o d l i t w y iŋ kŋwalenjom a iŋ dženowa- njom džen wote dnja. Bōh wopōŋajuje tebi tēŋko luboŋcze, a ty nochaj jeha kŋwalic, jemu wiŋcho poruczič? Dale w o p o r c z i ŋ c z e n j a, so by wiŋchēdnje pŋches poŋutu iŋtary hrēŋchny cziŋlowjek kwo iŋchrebaŋ a wiŋchēdnje nowy cziŋlowjek we tebi iŋtany. Bōh je kwojaty, a džench-li bnyč Bōže dženčzo, njeŋmēŋch njeŋkwojate hrēŋchne žiwjenje wjeŋcz. Dale w o p o r l u b o ŋ c z e k bližchemu. Sdyž luboŋcz njebydli we wutro- bje, tam njeje kŋeŋsczijske iŋstwo. Schtōž wōŋty wuŋnwa, nima džen na Bōžim kŋaleŋtwi.

Luboŋcz wiŋcho iŋneŋe, wiŋcho pŋcheczerpi. Skōcznje w o - p o r k a m o ŋ a z p e c z a. Tōn kwo njebeŋdži pŋchecziŋwo hrēŋch- nym nadbēhowanjam, kiž kwo kŋam pŋta, kiž je kŋebiczy. Schtōž paŋ kwo kŋam pŋchewiŋje, pŋchewiŋje kwoje cziŋne žadoŋcze, kwo- ju nahraŋnoŋcz, kwoju czeŋczelakomnoŋcz, tōn je Jeŋsuŋom wocžobnik. Woprujmy Bōhu kwoje wutroby, so bychmy je- mu kwo iŋpodobali.

3. Poŋlednja pŋchiŋkŋuŋchnoŋcz kwo mjenuje w 9. iŋchuczy: So byŋchje wŋ pŋchipowjedali pocziŋki teho, kotryž waŋ je powolaŋ. Bōha nimamy kŋwalic jenož je klowami, ale iŋ po- božnym kŋhodženjom mamy jemu kŋužic a jeha taŋ czeŋczic. Swēt dyrbi widžec a pōŋnac, so ku pocziŋki kwojeho Sbož- nika tež w tebi žiwe, jeha luboŋcz a miŋoŋcz, jeha iŋchēpliwōŋcz a pŋcheczelniwōŋcz, jeha wēra a cziŋwōŋcz a pōczziwōŋcz.

To njeh ku iŋnamjenja tež naŋcheje wēry, naŋcheho kŋe- iŋsczijske iŋstwa.

Sdyž kwo wōŋchny cziŋlowjek na tebe wobroczi, dha ty kŋnadž kŋiŋchijŋch. Sŋŋŋchmy tež, hdy naŋch njebeŋski kral a Sbožnik k nam rēczi, so bychu naŋche wutroby kwo wubudžile k nowej kwoerje a wērye a poŋkŋuŋchnoŋczi. Kŋamjen.

Dha wiŋchaf wōŋtanu ja pŋchēzo pŋchi tebi.

Dha wiŋchaf iŋajnje iŋawōŋtanu

Swēry Jeŋsu, pŋchi tebi.

Ty kŋam iŋchijŋch, hdy ja padnu,

Wumōžerŋtu ruti mi.

Tvoj' słowo mi jaśność do wutroby śczele,
 Sdny dnyrbju pšhes częśność a bėdženjom wjele.
 Eso nještrachuj dušha, hlaj, śchłitowacź wė,
 Riź ja mnje tam śranicź da stawy ŋej wšhė!

Ty po ŋwojej dźiwnej radze
 Mje tež dale powjedzeš.
 Sšto mi wšha mōz ŋwėta wadzi,
 Sdny ty pšhi mni woštanješ!
 Ach, Ješu, tak czeźki śchiz njeśladzeš na mnje,
 Raź tamny śchiz njeśl ŋy na Golgatha ja mnje.
 Njeś wopomnju śtajnje, śšto pšhetraś ŋy ty,
 Sdny i pašorow śkeho mje wutorhnył ŋy.

Lubny Śbōžniko, ja tebi
 Chyžu ŋo zyle pšhepodacź,
 Hać ty potom jōnu i ŋebi
 Sechzeš ŋwoju wozku wšacź.
 Ty czerpješhe, wumrėł ŋy ja moje padny,
 Nėtł mōžu ŋo wjeśelicź Božeje hnady.
 O so ty naź hrėśnikow lubuješ tak,
 Budź ja to czi, Ješu, najhorzyschi dzał!

Kraśność njebjha, jemśka radość,
 To wšho njeśpołoji mje,
 Ale Ješu moja żadość,
 Sbožo, trośht a ŋwėtło je.
 Sdzej bolość a nuśa nėtł na ŋwėcze ŋnježa,
 Sdzej duchojo czełni na łatany leža.
 Pšhi tebi, mōj Ješu, paś śbōžność wšha je,
 Sdny we wėrje dzeržu, a njeuśchcžu cze.

S. B.

Ś wośom ewangelisazije.

(Wośracžowanie.)

Śa pomoznika dośta pšhi tym, kaź hižo wėmny druheho śamkarja prjedawšheho komuništu Witzeļa.

A nėtko nėśhto wo wośu a wo ewangelisazijskim dzele: Śa kup a wuhotowanie taiśhego wośa maśh nėhdze 500 hr. pła-
 czicź. Ewangelistojo bydla we wośu, warja, jėdža, dzełaja, śpja
 w nim a pšhipowėdaja pšhed nim ewangelij. Ś wjeśha wo-
 stawaju i wośom tydžen dołho wo wšy. Pōndžela je pšhezo
 pucžowanśki džen. Jėdu, po wėstny śažadach ŋo śložujo nėhdze
 5 abo 10 kilometrow dale do druheje wšy. Śkutkowanie wo
 wšy śtawa ŋo śtajnje w pšhesjedności a świśtu i wośadnym
 fararjom.

Do wšy pšhi jėwšchi wośtanu i wośom na wšy śtejo. Sštoż
 prėni pšhińdze, to ŋu dzećzi. „Sdny twaricze?“ ŋo praśheja.
 „Kėłko płaczi?“ Tutej a druhe wczipne praśhenja pšhińdu
 pšhezo najprjedn. Wośmołwa je śwjeśha: „Pšhińdže džen-
 ŋa popołdnju w 3 hodžinach wšhitke śažo a pšhiwjedźcze hi-
 śhe cze prawje wjele dzećzi ŋobu! Je wšho darmo!“ A tak dzer-
 ža popołdnju hodžinu śa dzećzi i biblijskimi stawisnami, i rja-
 nymi powėdanczłami a śe śpėwami. Druhdy śałoža ŋamo mjes
 dzećzimi śpėwne towarśtwo. Dzećzi mōžeja ŋamo mjeno śa nje
 woliceź. Wjeczor śpėwaja potom dzećzi te śpėwy, kotreż nawuś-
 nychu, hdy ŋtari a śtarischi pšhiśhadzeja. Potom je ewangeli-
 saziska rėcź a po tutej huśto rośrėcžowanie, druhydny hać do
 poł nozy. Pšhi tym stawaja drje ŋo tež druhydny mylenja, haj
 wjaż hać jōnkrēcź bėchu ewangelistojo w ŋmjertnym śtraśhe.
 Tola Bōh tōn Anjes je pšhezo hiśhe cze pomhał a śchłitał.

Praśheśh ŋo, hać to ludžo tež pšhiśhadzeja. Dzećzi drje,
 ale tež dorōczeni? Žony ŋnadź, ale tež mužszy? Śslyśh!
 Wjaż hać jōnkrēcź bu ewangelistam praśene: „Do teje a
 teje wšy tola haśle njejėdže. Je zyle podarmo!“ Abō dru-
 dze rėkaśhe: „Tam njeńdže haśle. Nėtkole ŋu žnė. To nićto
 njepšhińdze. W śymje ŋnadź tam wam pšhińdu, ale zyle
 wėcze tež jenoż jōnkrēcź!“ — Ale śhto bė potom w tajlich
 padach? Ewangelistojo tam pšhi jėdzechu, kaź bė to po jich
 wėstnym śapiśku. A wjeczor drje żadny domach njewośta, hać
 runje haśle 1/210 hodžin i pola pšhiśhadzechu. Bė to we
 Dyrinskej wjeśy. Tam bė pšhipośłucharjom hać na 300.
 W druhej śroścze licźba hać na 400 a wjeś mjeśhe jenoż
 600 wobndlerjom. W Meślenburgskej śteji wōs ras mjes
 tjiomi wšami na łuzy. Na 100 wopytarjom ŋo śhromadzi.
 Bėchu i zyleje wokolinny pšhiśchli, ŋamo 2 hodžinje daloł
 ŋem, a to i kołami, i motorśkimi kołami, i wośami. Huśto
 nje mōžeśh pšhitomnych tež pšhelicizicź; pšhi wośu ŋnadź je
 mjeńśha czińdka, ale dale dołho wołoko pod śhtomami a
 w czićzy śteji wjaż a pośłucha. Dny dołho je potom wjeśna
 rośmołwa „wōs ewangelisazije“ a to, śhtoż je ŋo tam pšhi
 nim praśilo. Druhdy je tež tak, śo dnyrbu ŋo jedny i ewangeli-
 stow śažo do runje wopuśchczenje wšy wrēcizicź a dalśhe
 pšhednośhki dzeržecź. A najhubjeńśhej naśhonjeni njeśtej
 i czełhowazej: Bė to wo wšy, w kotreż śwjeśha ŋamjenje-
 rjo bydlaču. Po wjeczornej śhromadzińje śaśtupi dzełacze
 i ewangelistam a połožu biawu, kaź ju worakami cziłwje-
 ŋojo maju, na blido, praśizy: „Ta bė śa waś pšhihotowana,
 ale dženŋa śapocžnu ja nowe žiwjenje!“ W druhej wšy pšhi-
 ŋtupi po pšhednośhku wo mandełśtwje mužiki a ŋo dža-
 waśhe śa to, śo wėdžeśhe nėtł prawny pucź. Bė to džen do
 kwaśa.

Tola to njeiŋu wšhė wobrašy a naśhonjenja i dzełha
 ewangelistow. Ras njeŋmėdžachu śe ŋwojim wośom na wšy
 śaśtacź, dołel pšhes nju pucź śa autobuśy, kotreż mjes Drje-
 dzanami a Barlinom jėdža, wjedze. „Tuż wuśwolichny ŋebi
 — tak powėdaja — mėśtno śady wšy. Ale haćrunje bėchmy
 dom do domu kłodžili a na nutroścź pšheprośchowali pšhiń-
 dześhtej jenoż dwė žonje a 4 dzećzi. Kať to po pucžu dele
 hladachmy, hać by hiśhe cze śhto pšhiśhoł. Ale nićto. Derje,
 śo to nje bė prėnja wjeś, w kotreż dzełachmy. Bychmy wšhu
 wjekełocź śhubili. Śkōncžnje pšhińdzechu hiśhe cze wośmjo śe
 wšy, w kotreż bėchmy hižo pobyli. Ale wjaż hać 20 nje-
 wohladachmy w tutej wšy ženje wołoko wośa.“

Śsym śacžuł, kať czeźko to bratrej Witzelej bė, tutymaj
 dwėmaj žōńśkimaj dzeržecź bibliśku hodžinu. Ale pať: wōn
 je tež tuto dzeł dołonjał.

Jať bu potom we wośu cziłho, śaje mi myśł pšhes h-
 wu: „To tola nima dozŋła žaneho śmyśła, śo tu wośtanje-
 moj!“ Śsamŋnu myśł mjeśhe tež bratr Witzeļ. Naśajtra
 pať, jať wotucził, pomyslił ŋebi: „Nėtł pať tola niź! Wo-
 śtanjemoj tu! A nje dnyrbjał-li dženŋa wjeczor ani jedn
 pšhińcź, dnyrbu tola Satan wjedzeć, śo śtaj tu tydžen dołho
 cziłwjełaj wo wšy, kotraj ŋo śa tutu wjeś modlitaj!“ Tak
 wuprajich ŋo tež pšhi nutrośczi bratrej Witzelej a tutōn bė
 ŋamŋneho mėnjenja. Njeiŋmōj drje w tutej wšy wuślich
 śhromadzińnow mėłoj, naju dzeł pať je runje tu wuśy žoh-
 nowane był. Bōh je tu žōńśkej wutrobu wotewrił. Druhi
 džen śawoła mandełśka śchewzśkeho miśhtra: „Nėtł tu je!
 Haj, wono tu hižo je!“

„Sšto ha?“ ŋo praśachmōj.

„To, śhtoż je mi mōj nan praśił, jať bėch hiśhe cze ma-

te džeczo: Hdnž budžeja mižionarojo wonkach w póhanškich krajach i póhanami hotowi, budžeja šažo dyrbyecz tu w Němškej šapocječz. A nětk je to hižo woprawdže tak daloko! Nětk přichadžeja hižo mižionarojo k nam do wšy!“

Tuta žona přichedobn žo rošbudnje k polnej wěrje. S naju džela wumi žo w tutej wšy bibliška hodžina a hodžina ša džeczi. Do bibliškeje hodžiny přichadžeje w poſlednim čažu přichezo wjazn muži hacž žonow. Přich hodownej žwja-točnosťi dyrbyachmoj štašacž wulku žorlu w hoščenju; bē žo na 180 abo 200 doroščenych šejchlo.

Nětk žu hižo někotre tajke „wošy ša ewangelijaziju“ duzy po pucžu; i někotrymi jēdža tež duchowni žobu. „Žyrkej na točach“ mjenuja tajki wós. „Žyrkej“ pač tajki wós njeje; je to bndleniški wós. „Boža žlužba“ žo tež we wošu njedžerži, ale přich wošu. A tola pač je to „žyrkej“, „žyrkej na točach“, a móžeš žu tak mjenowacž. S tym wuprajimy, šo žyrkej k cžlowjekam přichadža, hdnž cžlowjekajo wjazn nochžeja k njej přichadžečz.

Tute přenje poſpny žu poſaſaſe a wjele duchownych je to i džatom wobžwēdžilo, šo je tuto „mižionstwo na wošu“ přichichlo hacž k cžlowjekam, ke kotrymž žo hewač a hinač Bože žlowo njeje přichedobnlo. A niz jenož tajkim bywa po-žlužowane i tajkim wojom. Tež tym, kotřiž žo hewač k Bo-žemu domej a k žyrkwi džerža, je šejchadžało nowe žwētko, we kotrymž špošnawaja žwoje žiwjenje a žwoju šamolwitošcž, kotruž maja ša žyrkej a w žyrkwi, kotruž maja přiched žwētom, přiched našchim čažom.

Tuž bjes džiwja, šo žo jewi žadanje po wjazn wojach. Šjednocženstwo: „Die Wichernvereinigung zur Weckung und Förderung christlichen Volkslebens in Hamburg“, pyta ša tym, šo by přichezo wjazn dušchow šahoriko a je šwolniwe ščini-ko k pomhazej lubošczi, kotraž žobu nježe tutón nowy tola pač tak špomozny škutk ščhešcžijanškej lubošcže.

Njeje hišcže přichedokho, šo žmny žlyšcheli wo „mižion-stwo poſawnow“. Se šyntom poſawnow dobnwa žo Bože kralestwo k wutrobam, kotrež hewač ani žlyšhecž ani čžitacž nochžeja Bože žlowo. A wono je se šyntom štarnych a nowych šerlušchow hižo přichewinyło tak někotru wutrobu. A niz hi-šcže dokho, šo tež tu možachmy rosprawjecž wo „hodownym šhtomje ša wšchych“, „wo mižionstwoje hodowneho šhtoma“. W jeho blyšchcžu je žo tak někotremu šažo šablyšchcžilo to, šhtož něhdy w šandženych lētach je žo blyšchcžilo, šhtož pač w bēhu čaža je šhubiko žwój blyšchcž. A nětko, wós ewangeli-jazije! Bože kralestwo přichadža, přichadža tym, kiž žo šda-luja, kiž liwzy, kiž šymni, kiž njepšhecželšy šmyšleni žu, — dopomnimy žo tola toho, šhtož ewangelista Witzel žam na žebi našoni — a tym, kotřiž ša Bože kralestwo, ša žyrkej, je-wja žo nowe nadžije a šdobom nowe nadawki a i nimi to špošnacže, šo ma kōždy a pač tež kōždy nětkle šamolwitošcž ša Bože kralestwo mjes nami a šo ma se žlowom a škutkom štacž ša žyrkej, ša wožadu, ša Boži dom, ša ščhešcžijanšku wēru do-žyła. Tuž, šhtož hzył a žmēł a mohł žo to hišcže komdžicž?

Žyrkej a štat.

— **Theologiška šhula w Bethelu** žwjecžesche 27. julija jubilej 25lētneho wobštacža. Wona je najmlōdšhi škutk mjes wulkimi špomoznymi škutkami nana Bodelšchwingha. Džeč 25. oktobra 1905 šapocža tuta šhula ša bohōžlowzow se žwo-

žim dželom, kotrež chze študowaznych ša študium na univeršicze a ša dželo w duchownym šaštojnštwje přichotowacž. Přeni se-mešter přiched 25 lētami šapocžachu i 2 wučžerjomaj a 11 stu-dentami. Nětko po 25 lētach je tam 212 študowaznych a 7 do-žentow abo wučžerjow. W bēhu tutych 25 lēt je něhđže 2000 študowaznych tutu šhulu wopytało. A dopomnjecžu na tutón jubilej chze šhula špytacž natwaricž jednory dom, w kotrymž by šameštnicž mohla bibliotheku, kotraž je žo něhđže hacž na 20 000 lnihi wudošpošnika.

— **Šnucšlowne mižionstwo** wšchych krajow našcheje šemje je do wēšteho šwiška štupiko a wutworiko internacional-ny šwjaš. Tutón ma šaštupowacž wšcho dželo lubošcže, kotrež žo w proteštantiškich krajach našcheje šemje štawa. Žeho wu-bjerł šhromadži žo w auguščže w šchwejdškim univeršitnym měščže Upšala. — To je nowy a wažny a šwježelazy poštup ewangelškich žyrkwojow a jich šnucšlowneho mižionstwa, ko-trnyž wēščže bjes žohnowanja a wuščcha njewoštanje.

— **Žónške w theologiškim študiju.** W Němškej roščže na-štajnje a šhwatniwje ličžba žónškich, kotrež bohōžlowstwo študuja. Tak študowajše ewangelšku theologižu w lētnim se-meštru 1925 wšcho šhromadže 52 žónškich na němškich univer-šitach; w lētnym šemestrje 1927 bē jich hižo 94 a w lētnym šemestrje 1928 žamo 143 a w lētnym šemestrje šandženeho lēta 229. To je ša 4 lēta wjazn hacž 4 kōčž telko.

Wšchelake i blišta a daloka.

— **W Barcže** lētkja žerbški mižionški žwjendžen žwje-cžimy. Dalšcheho wo nim žo pošdžišcho wošjewi. Njech pač přichezo hižo žebi na to myšlimy, šo do Barta pōndžemy, žo-bu žwjecžicž žerbški mižionški žwjedžen.

— **Do Roma** a do Štalškej žmny nětko poſašani se šrud-nyimi powēščžemi wo tak štrašnym šemjerženju. Tam w tu-tej njemērnej italškej šemi pola Roma šhowaja žo te tak mjenowane katakomby, wo kotrymiž žmny tež tu ras nadrob-nišcho rosprawjeli. W tutych dnjach dōndže powēščž, šo žu tam nowu, t. r. hacž dotal nješnatu katakombu nadešchli.. Twarja tam nowu wulku drōhu a přich tutym džele ju wu-rychu. Katakombu bu něhđže wokoło lēta 250 šažōžena. Žeje wošebitošcž je, šo w njej dwaj došpošnje wšchelakorej dželej rošejnawajš. Jedyn džel ma žyle rune a porjadne kōdny. We kōždym i nich je 6 abo 7 abo 8 rowow, jedyn nad druhim. Druhi džel ma bōle kōtkke kōdny, kotrež žu bjes wšcheho po-rijada wuryte. Šajimawe je wošebje to, šhtož žu w džēcža-znych rowach namačali. Tuta katakombu přichpadnje bamžowemu štatej, dokelž po wučžinjenjach mjes Štalškej a bam-žom wšchē katakomby bamžowemu abo žyrkwinemu štatej žlyšcheja.

— **Wōlbny** do němškeho žejma žo hnydom w přenich dnjach wo wošjewjenju nowowōlbow přichšjewichu po wašch-nju, kajkež je jo našch čaž wutworik. W Barlinje namaša-chu šažo jenu ewangelšku a jenu katolšku žyrkej i napižmami. Štejesche tam we wolihowej barbje našchmōrane: „Heraus aus der Kirche! P. J. J.“ Tute tšji pižmiki wošnamjenjeja: „Proletarišche Freidentler-Jugend.“ Šhto přichinježu dalšche a wošebje poſlednje dny wōlbneho hibanja?

Wištowanje: M. w Ba. ša 8. po žwj. Tr. — K. w B. ša 9. po žwj. Tr.